

Сьогодні фізична підготовка курантів, які навчаються у ВНЗ МВС зі специфічними умовами навчання виконують повною мірою свої функції в загальному формуванні фахівця.

Відомо, що ефективність системи фізичної підготовки поліцейських залежить від багатьох факторів: рівня фізичної підготовленості молодого поповнення; стану матеріально-технічної бази; місця фізичної підготовки в системі підготовки майбутнього поліцейського; фінансів, що виділяються на її організацію та проведення; професійності керівників занять; рівня мотивації поліцейських до занять фізичною підготовкою і спортом та ефективності проведення її форм [5, с. 172].

Так, фізична підготовка, вирішуючи своє базове завдання – розвиток основних фізичних якостей, зміцнення здоров'я, розвиток мотивації до занять фізичною підготовкою і спортом, розвиток професійно-прикладної фізичної культури – відповідно до мети психологічної або психофізіологічної підготовки, може вирішувати аспектні завдання (формування емоційної стійкості, переважань тощо) шляхом спеціальної цілеспрямованої організації та функціонування педагогічного процесу.

Важливо відмітити, що фізична підготовка є однією з основних навчальних дисциплін курсантів ВНЗ зі специфічними умовами навчання, вона повинна забезпечувати якісне навчання, підтримання високого рівня здоров'я, працездатності, психологічного та функціонального стану курсантів.

Список бібліографічних посилань

1. Батрак К. В. Проблемні питання психологічної готовності військовослужбовців в умовах бойової діяльності // Матеріали науково-методичної конференції. Київ, 2014. С. 38–40.
2. Круцевич Т. Ю. Теорія та методика фізичного виховання. Київ : Олімп. літ., 2003. 392 с.
3. Бородін Ю. А., Добровольський В. Б., Максимцов О. М., Мальцев О. О. Обґрунтування нормативних вимог, системи перевірки та оцінки з фізичної підготовки ВС України. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2001. № 28. С. 87–91.
4. Романчук В. М., Романчук С. В. Напрямки вдосконалення системи фізичної підготовки. *Молода спортивна наука України*. 2009. Вип. 13, т. 4. С. 172–178.
5. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 15.04.2019).

Надійшла до редколегії 19.04.2019

УДК 342.76+34.06:351.74

Н. С. ЖИРКО,

курсант факультету економіко-правової безпеки

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Р. Г. Валєєв, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ: ПРОБЛЕМИ УНОРМУВАННЯ ТА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Проаналізовано окремі прогалини правового регулювання та правотлумачення, пов'язані з застосуванням поліцейськими вогнепальної зброї, спеціальних засобів та фізичного впливу, а також тактичної моделі застосування сили.

Ключові слова: поліцейські заходи примусу, спеціальні засоби, модель застосування сили.

Обсяг повноважень поліцейського передбачає в окремих випадках обмеження прав і свобод людини. Відповідно, поліцейський керується спеціально-дозвільним режимом «Дозволено лише те, що прямо визначене законом» та, відповідно, законодавством встановлені чіткі процедури здійснення поліцейських заходів, під час яких можуть бути обмежені права людини. Одним з ефективних та водночас суперечливих різновидів поліцейських заходів є застосування примусу: фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.

З одного боку, заходи примусу дозволяють ефективно виконувати завдання поліції, зокрема, захист прав і свобод людини, публічного порядку, публічної безпеки тощо. А з іншого боку, під час застосування спеціальних засобів мають місце непоодинокі факти перевищення службових повноважень, завдання тілесних ушкоджень, приниження честі та гідності інших осіб. Усе це обумовило інтерес до відповідної проблеми з боку таких науковців, як Мукоїда Р., Осадчий В., Новицький Г. та ін.

Відповідно до ст. 27 Конституції визначено одним з найважливіших обов'язків держав – захист життя людини, що визнано найвищою соціальною цінністю. Для виконання покладених на неї обов'язків держава зобов'язала правоохоронні органи забезпечувати виконання цих конституційних положень і надала їм право, як крайній захід, вживати заходів адміністративного припинення, до яких входить також застосування спеціальних засобів [1].

Ми погоджуємося з висновком В. Осадчого, що не повністю узгодженим, як на наш погляд, є положення п. 2 «б» ч. 3 ст. 45 ЗУ: «гумові та пластикові кийки застосовуються для затримання особи, яка вчинила правопорушення і чинить злісну непокору законній вимозі поліцейського» з вимогами Розділу VIII Загальної частини КК України – «Обставини, що виключають злочинність діяння». Як відомо, злісна непокора – це відмова від виконання наполегливих, неодноразово повторених законних вимог чи розпоряджень або відмова, виражена в зухвалій формі, що свідчить про явну зневагу до осіб, які виконують службові чи громадські обов'язки. За наведених в п. 2 «б» ч. 3 ст. 45 ЗУ умов правопорушення вже вчинено. Ніякого насильства не чиниться. В наявності лише ігнорування вимог поліцейського. Виходячи з вимог обставин, що виключають злочинність діяння, підстав застосування гумових чи пластикових кийків, за описаних в п. 2 «б» ч. 3 ст. 45 ЗУ умов, немає. За даної ситуації має бути інше реагування, про що і має бути сказано в ЗУ [2].

За цим прикладом ми бачимо неточність у законодавстві, але є більш цікаві приклади, особливо із застосуванням вогнепальної зброї. Її застосування є найбільш суворим заходом примусу, і відповідно, якщо поліцейський застосує її у не визначеному законом порядку, то на нього, скоріше за все, буде відкрито кримінальну справу. У п. 5 ч. 4 ст. 46 ЗУ про НП поліцейському надано право застосовувати вогнепальну зброю для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти. Але не в усіх злочинах буде доцільним її застосування, адже існують такі злочини, де зброя може не застосовуватися, або навпаки, її застосування, навіть в узгодженні з законом буде виглядати неправильно та неетично.

Наприклад, якщо член виборчої комісії чи інша службова особа з використанням свого службового становища перешкоджають без застосування насильства вільному здійсненню громадянином свого виборчого права (ч. 3 ст. 157 КК – тобто вчиняється тяжкий злочин), і після цього намагаються втекти чи доцільно за таких умов застосування вогнепальної зброї? Така особа відома, її можна затримати в інший час, без застосування вогнепальної зброї. Вважаємо, що застосування вогнепальної зброї вбачається доцільним у випадку не лише вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, але обов'язково насильницького чи корисливо-насильницького спрямування, за умови, що така особа намагається втекти [2].

Тож, поліцейський, згідно чинного законодавства самостійно визначає вид та інтенсивність застосування заходів примусу, що в свою чергу, покладає на нього обов'язок вміти миттєво визначити характер правопорушення, індивідуальні особливості особи та інші фактори, а також, саме у процесі застосування, визначити достатність заходу примусу, що у свою чергу повинно привести до його припинення або зміни.

Цікавою є думка О. Г. Комісарова та О. І. Бойко про те, що модель забезпечення особистої безпеки поліцейського та застосування ним сили дозволяє показати послідовність розгортання ситуації за умов застосування поліцейським впливу (сили), особливо враховуючи той факт, що вона (ситуація) є динамічною і постійно змінюється. Розроблена науковцями модель не передбачає, що поліцейський повинен застосовувати або динамічний, або лінійний підхід у частині застосування сили, що, у свою чергу не означає, що він повинен обов'язково застосувати один із засобів впливу, перш ніж переходити до іншого [3].

Тож, виконання службових обов'язків поліцейськими пов'язане з реальною загрозою їхньому життю та здоров'ю. У кожній спеціальній операції, а також при повсякденному несенні служби, особовому складу органів внутрішніх справ доводиться діяти в обстановці реальної небезпеки [1]. Для забезпечення особистої безпеки та виконання завдань, покладених на працівника поліції, законодавство, яким він керується, повинно постійно вдосконалюватися, викорінюючи певні прогалини та неузгодженості, які досить часто розглядають правники у своїх наукових працях.

Список бібліографічних посилань

1. Мукоїда Р. В. Правові основи застосування спеціальних засобів. *Юридичний бюлетень*. 2015. Вип. 1. С. 100–106.
2. Осадчий В. І. Кримінально-правова складова регламентування поліцейських заходів примусу в Законі України «Про Національну поліцію». *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2015. № 4. С. 154–160.
3. Комісаров О. Г. Бойко О. І. Теоретико-правова модель застосування заходів примусу Національною поліцією. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Спецвип., ч. 2. С. 120–124.

Надійшла до редколегії 08.04.2019

УДК 34.06:351.74+355.426

А. О. ЗАБЛОЦЬКА,

курсант факультету економіко-правової безпеки

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Р. Г. Валєєв, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ЗАСОБІВ, СПОРЯДЖЕНИХ РЕЧОВИНАМИ СЛЬОЗОГІННОЇ ТА ДРАТІВНОЇ ДІЇ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Робота на підставі закордонного та вітчизняного досвіду застосування поліцейськими засобів, споряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії, визначає окремі тактичні засади їхнього використання.

Ключові слова: спеціальні засоби; засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії; тактика примусових поліцейських заходів.

Охорона публічного порядку та забезпечення публічної безпеки при проведенні масштабних заходів, змагань місцевого та регіонального рівня під час яких досить часто виникають масові заворушення, де можуть відбутися факти групового порушення публічного порядку та масові заворушення. Охорона публічного порядку необхідна й при проведенні концертів, мітингів, демонстрацій та інших заходів, характерною особливістю яких є участь великої кількості людей. Законом України «Про Національну поліцію» а саме: статтею 2 визначено коло завдань поліції, одним з яких є – забезпечення публічної безпеки і